

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an20 coroane.
Pe jumătate de an10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Marea adunare națională dela Alba-Iulia.

Proclamarea unității naționale. Un neam, o țară.

În ziua memorabilă din 18 Noemvrie (1 Decemvrie) împlinitu-s'au și al treilea act din opera mântuirii neamului românesc. După unirea Basarabiei, ruptă dela sinul mamei sale de nesațiul imperialismului țarist, și a țării mândre a fagilor, smulsă din frumoasa grădină a lui Ștefan cel Mare prin perfidia austriacă, eră prea firesc, că și partea robită de secolii a corpului național din Transilvania, Ungaria și Bănat să urmeze legea firei și în marea sa adunare națională din sfânta cetate a gloriei și a patimilor sale să procieame unirea sa cu patria mamă.

Idealul națiunii române de pretutindenți s'a desăvârșit. Sculați-vă voi cei din mormânturi la glasul trimbițelor învierii noastre! Săltați cei întristați de veacuri, căci iată lacrimile voastre de durere s'au prefăcut în șiroaie de bucurie! Veseliți-vă și bucurați-vă împreună cu noi cei gonți de oarba tirănie pentru dreptate și adevăr în acest ceas de învingere a dreptății eterne dumnezești!

Liberați de cătușele robiei milenare cu smerenie ne închinăm prevedinței dumnezești, pentru că ne-a hărăzit a ajunge praznicul mare și luminat, care în momentele sale principale s'a serbat în următorul chip:

Ajunul. Cei ce au avut rara fericire a petrece înălțătoarea zi de 18 Noemvrie (1 Decemvrie) între zidurile istorice ale cetății lui Mihaiu Viteazul, au cules impresiuni, cari nu se mai pot uita. O sută de mii de oameni adunați din toate ținuturile locuite de Români, într'un glas și într'o simțire spus-au lumii întregi voința sa nestrămutată de a trăi într'un singur stat național cu frații săi din România, Basarabia și Bucovina.

Imensa afluență a lumii românești s'a început de joi. Vineri la orele 5 d. a. sosesc P. S. Lor: Ioan I. Papp, Dr. Miron Cristea și membrii Consiliului Național Central în frunte cu dl Dr. Ștefan C. Pop. La gară așteaptă într'o ținută mândră compania de onoare a locotenentului Ovid Grita, cotnanda Legiunii naționale române din Alba-Iulia. Când intră trenul în gară compania loc. Grita face onor la dreapta. Glasul biruitor al goarnei se amestecă cu puternicele acorduri ale imnului național, cântat de elevii institutului nostru teologic, cari cu însuflețire sub stindard

național, cu colorile aranjate orizontal, venim la marea adunare.

După salutul Consiliului național din loc prin graiul protopopului Vasile Urzica și răspunsul dlui Dr. Ștefan C. Pop, lumina trece la biroul de încvartirare, care se îngrijește de așezarea în locuințe din oraș și cetate. Cu trenul dinspre Teiuș sosesc prelații bisericii unite: P. S. L. Dr. Demetriu Radu, Dr. Traian Frențiu, Dr. Iuliu Hosu și vicarul Dr. Vasile Suciu. Sâmbătă sosesc delegații din părțile sibiene în frunte cu I. P. C. Sa păr. vicar arhiepiscopesc Dr. Eusediu Roșca. Trenurile tixite din toate părțile aduc mii și mii de oameni. Mulți vin pe jos și cu trăsuri.

Pretutindenți cântece și jocuri, ovații și scene de înfrățire, ordine și disciplină, care ar putea servi spre lauda și a celor mai civilizate neamuri. Mulțămită admirabilei organizări și a muncii gigantice, ce a prestat-o loc. Grita în calitate de șef al poliției, nici un incident neplăcut n'a conturbat și profanat evlavia și măreția serbării.

Praznicul. Conform programului stabilit marea adunare s'a început cu serviciul divin, săvârșit în bisericile protopopești ale ambelor confesiuni române din loc. În biserica ortodoxă a servit P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, asistat de P. C. Sa păr. vicar episcopesc Roman Ciorogariu, protopresbiterii Ioan Teculescu, Dr. Stroia, Procopiu Givulescu, Mihaiu Luca și Ghidiu și diaconul Ioan Ciora.

Răspunsurile liturgice le execută corul legiunii din Sibiu, condus de dl Timoteiu Popovici. Fiori sfinți și lacrimi de bucurie au umplut ochii tuturor celor ce au asistat la acest serviciu înălțător. În loc de priceasnă s'a cântat Marșul legionarilor români, iar la sfârșit toți credincioșii întonează „Deșteaptă-Te Române”. La cuvintele: „Murim mai bine 'n luptă” în semn de jurământ toți își ridică mâna dreaptă. Lacrimi curgeau și din ochii P. S. Sale, când făcu otpustul întregit cu cuvintele „... Ști-a dat vieță națională și neamului românesc”.

Terminat fiind serviciul dumnezeesc la orele 10 se începu marea adunare în sala casinei militare din cetate, tixită de mulțimea delegaților din toate părțile și decorată cu steagurile popoarelor eliberătoare și a celor ce au avut soarte comună cu noi.

Când intră în sală membrii Consiliului național se fac ovații furtunoase. Între ovații nesfârșite își fac intrarea în sală și urcă podiul și arhieriei ambelor con-

fesiuni. Tot astfel și oficerii români și reprezentanții fraților din Basarabia și Bucovina. Viu aclamat e și generalul român dl Leonte, care ia loc lângă masa ziariștilor.

Adunarea o deschide dl Ștefan C. Pop prin un discurs însuflețit, după terminarea căruia numește de notari ad-hoc pe dd. Dr. Laurențiu Oanea, Dr. Sever Miclea, iar de raportor al comisiunii de verificare pe Dr. Ion Suciu.

După raportul dlui Dr. Ioan Suciu fiind de față 1228 de delegați, președintele Dr. St. C. Pop declară Adunarea Națională capabilă de a aduce hotărâri decisive.

Constituirea se face între vii aclamări astfel: Președinți: Gheorghe Pop de Băsești și episcopii Ioan I. Papp și Dr. Demetriu Radu; vicepreședinți: Dr. Mihali, Dr. Ștefan Pop și Ion Flueraș; notari: Dr. Al. Fodor, Dr. Sever Miclea, Dr. C. Brediceanu, Dr. Silviu Dragomir, Dr. L. Oanea, Iosif Ciser, Dr. Ionel Pop și Dr. Gh. Crișan.

După cuvântul de deschidere al preșidentului Gheorghe Pop de Băsești se dă cuvânt dlui Vasile Goldiș, care înainte de a ceti proiectul de rezoluțiune stabilit de Marele Sfat Național și publicat în numărul nostru trecut, rostește următorul discurs:

Mărită Adunare Națională,

Zămislit din necesitatea imperiului roman de a-și așeza o sentinelă puternică în Carpații sudostici și coborârile lor împotriva semniților barbare dela Miazănoapte și Răsărit, cari amenințau cultura umană creiată prin geniul latin, neamul românesc dela început și până astăzi a îndurat soarta aspră rezervată oricărei sentinele credincioase: loviturile dușmane și statornica răbdare.

Bogată și fericită la început, Dacia romană în curând se face trecătoarea nesfârșitelor semniții, cari orbite de strălucirea departe a Romei de aur se gonesc întrecându-se spre fermecătoarele orașe ale împărăției. Lovită de putreziciunea oricărui neam, care se oprește cu cerbicie la un anumit fuștei pe scara civilizațiunii și năpădită în această slăbiciune de furnicarul noroadelor barbare, Roma sucombă.

Creangă tăiată de puternica tulpină, colonii lui Traian își adâncesc rădăcinile prin stânci și văi și roditoarele ogoare ale primumtoarelor câmpii. Lipsiți de scutul împărăției și lăsați în grija propriilor puteri, acești orfani romanici acopăr trunchiul vechiu tracic și infiltrați de-o pătură groasă a blânzilor și visătorilor Slavi ei se făcură un singur neam, o singură limbă, o singură fire: neamul românesc.

Răsare o minune fără pereche în istoria lumii. Lung șir de veacuri călcată în picioare de orde barbare națiunea română își pierde ușiata de stat, se fărîmă prin văi sub dominațiuni răslețe și una de alta neatârătoare, pierde în-

copcierea cu fluviul larg și luminos al istoriei mondiale, ca apa de ploaie în nisip par'că dispăre de la suprafața conștiinței umane. Dar când după optsprezece veacuri sufletul românesc se trezește din somnu-i de moarte și reînvie ca un soare luminos conștiința de neam, hotarele etnice ale acestui popor cu precisiune aproape milimetrică sunt tot acelea, cari sunt desemnate pe harta istorică drept hotare ale Daciei lui Traian și Basarabeanul, care-și adapă calul în valurile întunecate ale Nistrului se înțelege desăvârșit la graiu cu Crișanul din apropierea blondelor ape ale Tisei. Sentinela romană a rămas credincioasă chemării sale de a păzi geniul latinității și neîncetatei loviturii dușmane ea a opus virtutea-i legendară: statornică răbdare.

După lungi veacuri de ascunziș așezându-se viscolii cutropitori, națiunea română reapare la lumina istoriei în chipul unor țărișoare răzimate de Carpați și cu fețele spre Dunăre și Nistru, dar trunchiul cu rădăcinile în munții smulși odinioară dela eroicii Daci rămâne bătut de soarte rea și înlănțuit de un popor năpraznic la fire și pornit spre dominațiune fără cruțare. Fusesse cuib de vârtejuri locale, unde ne așezase Traian și svârcolirile spre fericire ale neamului nostru s'au lovit veacuri de-a rândul de nesațul hrăpitorilor dușmani, cari ne încunjurau de pretutindeni.

Micile țărișoare, cari se întemeiaseră prin viteji coboritori din Maramurăș și Făgăraș, se loviră înainte de toate de cel mai crâncen dușman al oricărei comuniuni omenesti, zavistia și ura dintre frați. Nefericirea lor fu mărită prin inamici din afară: Unguri, Leși și Tătari. Se ridică în urmă semiluna și acum Românii sunt sortiți să-și apere cu sângele lor nu numai trupul și avutul, ci și sufletul și credința.

Scut s'au făcut culturile plăpânde ce începuse a încolți pe temelurile învățăturilor lui Hristos și prin jertfele lor fără seamăn întru apărarea progresului civilizațiunii umane față de concepția inferioară a mohamedanismului propagat principal cu mijloacele barbariei, Românii și-au făurit titlu neperitor și îndreptățire la recunoștința întregii omenimi. Nimic nu dovedește mai mult tăria credinței creștinești a sufletului acestui popor, decât faptul, că în numele luptei creștinătății împotriva păgânilor mai întâiu după răslățirea neamului prin soarta fatală s'a putut face pentru o clipă unirea lui în cetatea aceasta prin brațul puternic și geniul scânteetor al Viteazului Mihaiu.

Dar această unire de o clipă dispărură ca fulgerarea unei scânteii electrice și trupul neamului nostru se frânse iar în bucăți. Frații noștri de pe coborârile răsăritene ale Carpaților și din șesurile hotărnicite prin Dunărea de jos și apele Nistrului îndurară suzeranitatea turcească, suferiau prădăciunile Leșilor și Tătarilor, îngrășară cu sângele lor litfa blestemată din Fanar. Țara Cernăuților și mormântul lui Ștefan Cel Mare îl răpi hoșește pajura spurcată a Habsburgilor perfizi, dulcile câmpii ale Basarabiei le fură Muscalul tiran. Iar noi, cei ce rămăsesem la vatra străbună, în Ardeal, Banat și Țara-Ungurească am fost dripiți de cea mai crâncenă soarte ce-o poate avea un neam de oameni în lume. Am fost înlănțuiți într'o robie trupească, economică și sufletească, cum nu se mai pomenește în istoria întreagă a omenimii. Încercarea desperată în 1784, de a scutura jugul, n'a avut rezultat și sfârșitul din acest oraș al țărănului Horia așteaptă încă geniul literar, care să întruchipeze una dintre cele mai înfiorătoare tragedii ale istoriei. Adevăr a grăit S. Bărnuțiu în epocalul său discurs rostit în catedrala Blajului în ziua cea mare din 1848 zicând: „Dacă nu-și poate închipui cineva greutatea, ce le suferiau Iudeii dela Faraoni, să se uite la Faraonii din Ardeal“.

Veacuri de-a rândul poporul românesc, adevăratul și legitimul proprietar al pământului, ce fusese odată Dacia romană, a fost socotit străin și sclav pe pământul său strămoșesc. Iar când după suferinți de secol din depărtatul Apus, dela dulcea soră latină, care pășește în fruntea ginților spre lumina desăvârșirii, a sosit și în munții noștri duhul libertății, egalității, și frățietății, când credeam să înviem la libertate prin întocmirile create de lumea nouă, vechii noștri oprimatori s'au înfrățit cu Împăratul, pe care ei îl detronase, cu Împăratul, pentru care noi vărsasem sângele nostru cu credință și aceste două puteri ne-au robit din nou. Umbra îndurerată a regelui mun-

tilor, a scumpului nostru Iancu, rămâne pentru vecie clasică dovadă a legendarei ingrătitudini habsburgice. Împotriva voinței noastre au unit Ardealul nostru cu Țara-Ungurească și printr'un constituționalism fals și mincinos ne-au luat libertatea cultului, ne-au desființat politiceste, bisericile noastre le-au aservit tendinței lor de opresiune și ne-a făcut imposibil progresul economic, prin care am fi putut să ne apărăm împotriva năvălirii ordelor străine pe pământul părinților noștri.

Într'acestea priviam cu iubire duiosă la frații noștri dela Răsărit, cari începuseră a se reculege din urgiile vremurilor barbare. Resimțiră obârșia comună și la razele luminei primite dela Apus conștiința națională săvârși la 1859 unirea principatelor române sub bunul și luminatul Cuza-Vodă, iar sângele vărsat din nou cu atâta vitejie împotriva păgânilor la 1877 scutură și cele de pe urmă zale ale lanțului, care legă România de Constantinopol și la 10 maiu 1881 Carol de Hohenzollern așează pe capul său coroana de rege al României libere și independente.

Noi însă ne făceam datoria de cetățeni ai Ungariei și supuși credincioși ai dinastiei de Habsburg-Lotharingia. Am crezut, că îndelunga noastră răbdare și credința noastră pentru patrie și tron în cele din urmă totuși va muiă inimile celor puternici și ni-se va oferi chiar în interesul monarhiei puțința unei vieți naționale și condițiunile progresului cultural și economic. Așteptările noastre au fost zadarnice. Oprimarea se întetește. Oprimatorii mărturisesc acum pe față că scopul lor este un stat unitar național maghiar și că, prin urmare, noi naționalicește trebuie să ne desființăm. A pornit opera de extirpare și războiul mondial, care acum s'a sfârșit, în gândul opresorilor noștri a avut chemarea să încoroneze opul. Sute de mii de Români și-au vărsat și acum sângele lor pentru patrie și tron, iară patria și tronul au tărât în urgia internării pe părinții și frații acestor luptători; patria și tronul au decretat moartea școlii românești, au trimis sbirii lor în adunările noastre bisericesti, au pregătit proiectele pentru nimicirea noastră politică, au început ruina noastră economică, au aruncat în temniți zeci de mii de Români, ni-au sugrumat libertatea presei și a cuvântului, patria și tronul s'au conjurat împotriva noastră și ne pregăteau mormântul.

Dar zadarnică este lumea omenească împotriva adevărului și a dreptății. Legea tainică a firii cu necesitate de fier îndrumă întâmplările omenesti pe cărarea civilizațiunii ce duce spre desăvârșire. Omenimea instinctiv urmează acestei legi. Ea a ajuns la recunoașterea necesității de a sintetiza libertatea individuală și libertatea națională într'o unire superioară a societății omenesti. Sinteza aceasta e condiționată însă de desăvârșirea celor două libertăți: individuală și națională. Dacă însă aproape în toate statele civilizate libertatea individuală este desăvârșită ori pe calea desăvârșirii, în unele dintre acestea state libertatea națională eră încătușată. Războiul mondial s'a făcut pentru descătușarea acestei libertăți. Națiunile trebuie să fie libere, ca astfel între egale drepturi și condițiuni să poată încheia acea mare unire a popoarelor, care va fi chemată să reprezinte o concepțiune superioară pe scara civilizațiunii și să oprească astfel fericirea omenească pe pământ. Toate capetele luminate ale Apusului au mărturisit crezul lor: războiul acesta este războiul pentru liberarea națiunilor, nu de dragul acestor națiuni, ci pentru interesul lumii, pentru interesul omenimii, care numai în chipul acesta e capabilă a păși un pas înainte pe calea fericirii sale. Ideile acestea le-a copt istoria și apostolul, care le vestește, este Wilson. (Trăiască Wilson, ovații entuziaste și îndelung repetate).

Pentru învingerea acestor idei au intrat în luptă puterile aliate ale Apusului. Românii de pretutindeni s'au aliat acestor puteri, noi cu sufletul, frații liberi cu armele. Românii și-au făcut de data asta datoria lor de sentinela a civilizației împotriva brutalității.

Națiunile trebuie liberate. Intre aceste națiuni se află și națiunea română din Ungaria, Banat și Transilvania. Dreptul națiunii române de a fi liberată îl recunoaște lumea întreagă, îl recunosc acum și dușmanii noștri de veacuri. Dar odată scăpată din robie, ea — *aleargă în brațele dulcilor sale mame*. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei națiuni înseamnă: — unirea ei cu Țara-Românească. Bucățirea po-

porului românesc n'a fost urmarea vre-unei legi economice, în care terminologie se ascunde minciuna. Dimpotrivă, teritorul dintre Nistru, Tisa și Dunăre constituie cea mai ideală unitate economică aproape autarhie. Bucățirea trupului românesc a fost act de barbarie. Distrusă barbaria — unirea tuturor Românilor într'un singur stat este cea mai firească pretenziune a civilizațiunii. (Strigăte entuziaste: așa-i). Teritoriile locuite de Români dela descălecarea lui Traian și până astăzi au fost teritorii românești. Nu există putere de a sucl logica până acolo, ca invadările elementelor străine dirijate pe aceste teritorii în chip artificial și prin abuzul de putere a statului cu scopul desființării noastre naționale, să poată clătina dreptul nostru de proprietate asupra acestor teritorii (așa-i). Așa ceva ar fi sancționarea crimei și ar constitui o pălmuire civilizațiunii, care principial nu admite substituirea dreptului prin brutalitate. După drept și dreptate Românii din Ungaria și Transilvania dimpreună cu toate teritoriile locuite de dânșii trebuie să fiți uniți cu Regatul-Român. (Îndelungate strigăte și aclamații).

După cum însă cea dintâiu reunire de-o clipă a elementului românesc la marginile dela Răsărit ale lumii civilizate s'a făcut prin sabia lui Mihaiu în numele unui principiu superior celui ce năvălise asupra Europei și care acum în zilele acestea spre ușurarea tuturor inimilor, cari bat pentru lumină și libertate, sucombă cu desăvârșire, tot așa această nouă unire de acum a tuturor Românilor, care de data asta va fi integrală și pentru eternitate, se face prin strălucita învingere a armelor purtate pentru civilizațiune în numele unei concepții de viață superioară lumii ce se prăbușește. Este principiul libertății adevărate a tuturor neamurilor și cel al egalității condițiunilor de viață pentru fiecare individ al oricărei națiuni și este principiul întovărășirii tuturor națiunilor libere într'o comuniune internațională spre a împiedeca nedreptatea și a scuti pe cei mari și mici deopotrivă.

Unirea tuturor Românilor într'un singur stat numai atunci va fi statornică și garantată prin istoria mai departe a lumii, dacă va răspunde tuturor îndatoririlor impuse prin noua concepție a vieții, prin duhul vremurilor noi. Această nouă concepție a civilizațiunii ne va inspira datoria să nu pedepsim progenitura pentru păcatele părinților și ca urmare va trebui să asigurăm tuturor neamurilor și tuturor indivizilor conlocuitori pe pământul românesc aceleași drepturi și aceleași datorinți. Civilizațiunea care ne-a eliberat, preținde dela noi respectul pentru dânșii și ne obligă să prăbușim în noul nostru stat orice privilegiu și să satorim ca fundament al acestui stat munca și răsplata ei integrală.

Înaintașii noștri pe Câmpul Libertății în 1848 au hotărât așa: „Națiunea română depune jurământ de credință către Împăratul, către patrie și către națiunea română“. Împăratul ne-a înșelat (așa-i), patria ne-a ferecat, și ne-am trezit că numai credința în noi înșine, în neamul nostru românesc ne poate mântui. Să jurăm credință de aci înainte numai națiunii române, dar totatunci să jurăm credință tare civilizațiunii umane. Câtă vreme vom păstra aceste credinți, neamul nostru va trăi, se va întări și fericiti vor fi urmașii noștri până la sfârșitul veacurilor.

La lumina celor expuse până aci, din încredințarea și în numele marelui sfat al națiunii române din Ungaria, Banat și Transilvania rog Mărita adunare națională să binevoiască a primi și a enunța ca ale sale următoarele hotărâri. (Aici urmează rezoluțiunea publicată în numărul nostru trecut).

Ce vi-se pare de Hristos?

Al cui fiu este El?

(Mateiu 21, 42.)

De F. Bettex. Trad. de N. Tandreu, preot.

(Urmare.)

VI.

Au mai zis deja câte unii, cari încă n'au crezut în Hristos, că pentru El, dacă eră Dumnezeu, a fost tare ușor să supoarte și chinurile cele mai grozave; ba chiar și în inimile credincioase, la încercări dureroase, se furișează gândul: Ah, Isuse! Tu ai fost Dumnezeul Tu, vezi

bine ai putut rezistă, dar eu săracul de mine sunt un biet om șubred! Dar și aceasta poate să fie totuși numai o închipuire rătăcită, pe care n'o întâlnim de loc și nicăiri în Biblie. Este doar o regulă naturală vecinică, că cu cât se ridică ființele mai presus, cu atât simțesc ele și mai multă plăcere, dar și mai mare durere. Organismele mai inferioare arată adeseori față de durere o astfel de nepăsare, încât ești aplicat să crezi, că ele nici n'o simțesc, pe când cele mai superioare sunt mai simțitoare față de aceeași; prin urmare omul, care este ființa cea mai complet organizată, simte îndeosebi și cât se poate mai adânc, mai ales bucuria și durerea, deasemenea sănătatea sau boala timpului său. Vezi dară, că chiar și deosebirea între singuratecii oameni, sub acest raport, atârnă dela organismul lor mai fin, sau mai grosolan și fiecare simte cât de adevărată este concluziunea: „această gingașe, fină și desăvârșit organizată faptură trebuie să sufere îngrozitor în această situație, sau în cutare împrejurare“. Așadar noi nu spunem decât adevărul, când zicem: Dacă Hristos a luat înfățișare de om, dacă sufletul lui dumnezeesc a intrat într'un corp, pe care nu l-a adus gata dintr'o materie cerească, ci care s'a format în pântecul mamei sale, din carne și sânge, atunci el n'a putut avea nici nervi dumnezești nici astfel de mușchi, ci numai omenesți. Dacă el a trebuit să mănânce și să mistue ca să trăiască mai departe, să se miște și să umble ca să ajungă dintr'un loc într'altul, să doarmă ca să-i dea corpului său omenesc odihna trebuincioasă; atunci de bună seamă, că prin nervii săi a simțit și sănătatea și durerea, iar prin creierii săi a primit și impresii de bucurie și de întristare. Dar apoi, fiindcă corpul lui n'a fost ruinat prin păcat, simțurile nu i-au fost tâmpite și nervii lui n'au fost morți de jumătate, ci în el s'a sălășluit Duhul cel desăvârșit al lui Dumnezeu, de aceea el a și fost așadar simțitor atât față de impresiile cele mai tari, cât și față de cele mai domoale. Urmează de aici logic, că el atât în decursul vieții sale, cât și pe cruce a simțit durerea așa de adânc, ca nimenea dintre oameni.

Să ne închipuim, că am fi aruncați într'o temniță afundă și întunecoasă, unde sunt grămădiți criminalii ordinari, blesteme și vorbe obscene murdăresc aici aerul; în continuă ceartă și gâlceavă, clocolind de mânie, cugetându-se totdeauna numai la omor și ucidere, erupând într'una în acte de violență, în murdărie și viții își duc acolo vieța acei oameni de nimic. Și în această societate, să zicem, că e silit să trăiască mai mulți ani, să fie pus acolo între ei și în asemenea lanțuri, să fie părtaș la nutremântul lor un om mai fin, mai cult, cu simțuri agere, crescut într'o societate mai aleasă, într'o familie mai delicată de creștin, un om bogat înzestrat cu pricepere și înțelegere pentru tot ce e bun și frumos! E chiar și numai gândul la așa ceva — deși durere, pe pământul nostru întâlnim deja în realitate astfel de împrejurări — ne umple de un fioros disgust! Și precum ne-ar răni lucrul acesta ambiția noastră, cu câtă aversiune ar trebui să se întoarcă și omul pământesc dela o astfel de asemănare: tot așa a trebuit să se simtă și Hristos pe pământ, ca nevinovat între cei păcătoși. Cine-și examinează odată până în adâncuri inima, despre care scriptura zice „că e rea de desperat“, — e doar scris, că: dreptatea noastră este înaintea lui ca o haină murdară, cum vor fi apoi păcatele noastre! — cine se gândește la mulțimea faptelor rele, a vorbelor și a gândurilor, cari se fac în lume numai într'o singură zi, într'un singur ciaz; cine aude apoi cu urechi spirituale nesfârșitele plângeri, vafele și bocetele, cari răsună pe pământ,

dela un capăt la altul, ziua și noaptea, acela desigur va vedea, că această asemănare e cu mult prea domoală și prea slabă; acela va înțelege, că ne lipsesc cuvintele spre a descrie impresia unui Dumnezeu, care pribegeste prin această peșteră de tâlhari, prin această vale a plângerii și care se numește pământ și acela în urmă va și recunoaște, că spre a suporta toate acestea îți trebuie puteri dumnezești.

E o părere aproape generală, că Dumnezeu poate suporta durerea și năcazul oarecum jucându-se, căci abia le simte, la tot cazul nu-i pasă mult de ele. O părere mai mult, ori mai puțin analogă cu intuiția raționalistică, după care Dumnezeu este o ființă absolută și incapabilă de vre-o emoție parțială. E nedemn, zic partizanii acestei învățături în directă contrazicere cu Biblia, ca să-i presupui lui Dumnezeu emoții omenesți, ură sau iubire, răsunare sau chiar invidie; aceasta ar însemna să-l degradezi la nivelul unui om; pe când el este doar o ființă absolută, ideală, desăvârșită. Orice activitate și orice simțământ este o apariție unilaterală și imperfectă, nevrednică de el. Ei oferă astfel omenimii ca cea mai perfectă noțiune a dumnezeirii pe un Budha, care cufundat în „Nirvana“ sa priveghiază nepăsător cum legile naturale, create odinioară de el, deși pe atunci avea mai mult foc tineresc. se urmează acum mai departe dela sine, și el de acolo pândeste, ca prin o așanumltă „minune“ să conturbe mersul mecanismului de orologiu.

(Va urmă.)

Fapte mici.

(Predică ocazională.)

Iubiții mei creștini!

De câte ori nu vi-s'a întâmplat și vouă că ați venit acasă ruși de foame și de osteneală dela munca câmpului și atunci dacă v'ar fi imbiat cineva lumea aceasta toată nu ați fi primit-o, pentru că dorința cea mai fierbinte a voastră a fost un singur pahărel de apă proaspătă și răcoroasă. Și fiindcă acest pahărel de apă va redat par'că dintr'odată toate puterile slăbite și va gonit din minte toate gândurile grele, cu câtă dragoste și sentiment de mulțămînt ați primit la ființa care v'a reimprospătat puterile prin acest pahărel. Cât bine și câtă fericire poate să producă un om și măcar numai prin un pahărel de apă! Oh și de câte ori călătorul pică rupt de oboseală la marginea drumului și un singur pahărel cu apă răcoroasă îi redă și lui puterile zdrobite. Cu câtă recunoștință și binecuvântare se desparte de noi călătorul, pe care l-am răcorit și întărit cu paharul nostru de apă! Că ce binefacere mare poate fi un pahar de apă răcoroasă și proaspătă se vede mai bine când este bolnav și când a trecut peste tine fierbințeli cumplite. Toate puterile și-au secăt și simți o sete chinuitoare. Vre-o câteva strofe de apă bună însă te reculeg și îți redau par'că o parte din sănătatea pierdută. Ce mulțămitor trebuie să fii aceluia, care a stat la patul tău de bolnav și și-a oferit acești stropi mântuitori! Și cât îți cade de greu și cum îți vine să plângi, când zaci în pat părăsit și nu are cine să-ți răcorească trupul obosit cu câțiva stropi de apă! Că ce rol mare poate să joace cu vieța un pahărel cu apă rece se vede și din sf. scriptură: Domnul nostru Isus Hristos zice: „Și oricarele va adăpa pe unul dintre acești mai mici numai cu un pahar de apă rece, în nume de învățăcel adevăr zic voaună, nu-și va pierde plata sa“ (Matei cap 10 v. 42).

Fericiți au fost deci acele ființe cari și numai prin un pahar de apă au răcorit și întărit pe apostolii și învățăceii, cari au obosit vestind pe pământ împărăția lui Dumnezeu.

Iubiții mei credincioși, cu mirare și sfială trebuie să ne întrebăm că pentru ce a făgăduit Domnul nostru Isus Hristos oamenilor împărăția cerurilor și pentru cele mai mărunte fapte, cum este oferirea unui pahar de apă rece unui apostol obosit?

Pentru aceea, iubiții mei, fiindcă *faptele mici, faptele de toate zilele* caracterizează mai bine pe oameni. Faptele mărunte sunt oglinda adevărată a sufletului nostru și ele isvorăsc nemijlocit din sufletul nostru și apoi și vieța noastră nu este altceva decât un lanț neîntrerupt de fapte mici. *Pe scurt zis faptele mici sunt omul însuși și dacă faptele mici sunt bune atunci și întreg omul trebuie să fie bun.* Un om cu sufletul ticălos fi sigur că nu va veni niciodată la patul tău, în care te chinuiești, să te mângăie sau să-ți răcorească buzele fripte cu niște stropi de apă, afară poate de cazul, când știe că în urma ta îi va rămânea o pungă plină cu bani, dar dacă vei fi sărac fi sigur că te ocolește.

Că într'u o faptă mică de toate zilele se poate cuprinde o extrem de mare bunătate sau o extrem de mare ticăloșie ne-o arată vieța cu miile ei de întâmplări.

Pe vremuri am cunoscut un om sărman cu familie foarte grea, care nu avea altă avere decât o singură căsuță care și ea în urma nefericirilor familiare a fost încărcată cu datorie. A sosit termenul plățirii intereselor și cum casele de păstrare nu sunt făcute să împartă milă, ci să realizeze câștiguri cât de mari, omul nostru nu-și putea plăti interesele pentru că tot ce câștigă, mâncau copiii cei mulți. Și așa casa eră să ajungă la vânzare cu doba și copilașii pe drumuri. Ce eră de făcut! Cele 14—15 coroane lipeau din casă și doba eră să vină. Omul nostru și-a luat inima în dinți și a intrat în casa unui om cu stare, dar cunoscut pentru inima-i bună și la rugat să-l împrumute că a ajuns în lipsă mare. Săracul nostru ajutat de creștinul cel bun odată de două ori a înviat și și-a mântuit căsuța și copiii, astăzi atât el cât și copiii se bucură de cea mai bună stare. Pentru bogatul milostiv coroanele amintite au fost un bagatel, dar bagatelul acesta nu numai că a salvat dela peire pe cel sărac, ci la înălțat la bunăstare. *Iată o faptă mică ca lsvor al fericirii mai multor ființe omenesți.*

Că de multe ori apoi din fapte mărunte se pot naște cele mai mari nefericiri este atât de cunoscut, încât nu trebuie să mai amintesc cazuri pozitive. De câte ori o singură schinteie ajunsă la loc rău nu a devastat averi întregi. De câte ori minciuna cutărui răutăcios nu a cauzat cele mai amare dușmăni între oameni.

Tot ticăloșii cei mai renumiți la început se produc cu fapte mici și numai după aceea ajung la celebritatea tristă.

De aceea iubiții mei credincioși grijiți de faptele voastre mici de toate zilele fiindcă acestea arată mai bine gradul în care v'ați pătruns voi de duhul lui Isus Hristos. Incepeți să fiți buni la suflet în cele mai mici fapte ale voastre! Bannul în toate zilele are acelaș preț, așa și sufletul omului trebuie să fie totdeauna bun și dumineca și 'n zile de lucru. Prin fiecare faptă fie aceasta cât de mărunță omul fără să vrea își tradează cultura minții și a inimii.

Omenimea este încontinuu bătută de soarte și de păcatele proprii, așa că la fiecare pas întâlnești sărăcie, întunecime și suferință, așa că binecuvântate sunt de Dumnezeu și de oameni sufletelc alese, cari vindecă aceste nevoi amare. De aceea iubiții mei credincioși dați-vă silința să deveniți aleșii omenimii, căutați ca și prin cele mai mici fapte ale voastre să nu înmulțiți ci și micșorați suferința pe pământ. Fiți deci nobili și buni la suflet, cu atâta mai vărtos că nobleța și bunătatea și răsplătesc de 2 ori, odată în ceruri și altădată pe pământ. Căutați și vă faceți vrednici de împărăția cerurilor prin faptele voastre mici de toate zilele.

Dr. Ștefan Cioroianu.

INFORMAȚIUNI.

Constituirea Consiliului dirigent. Marele Sfat Național Român în ședința sa din 2 Decembrie n. a ales un consiliu dirigent, care s'a constituit în următorul mod:

Dr. Iuliu Maniu: președinte și interne.

Dr. Alexandru Vaida: externe și presă.

Vasile Goldiș: instrucție și naționalități.

Dr. Victor Bontescu: agricultură și comerț.

Dr. Romul Boila: comunicație.

Dr. Aurel Vlad: finanțe.

Dr. Ștefan C. Pop: războiu.

Dr. Aurel Lazar: justiție.

Dr. Emil Hațiegan: codificator în secția justițiară.

Dr. Ioan Suciu: codificatorul dreptului public și organizatorul constituantei.

Ioan Flueraș: sociale.

Iosif Jumanca: industrie.

Dr. Vasile Lucăciu, Dr. Valer Branște și Octavian Goga fără resort.

Consistorul eparhial din Caransebeș în ședința sa plenară din 14/27 Noemvrie a întărit de protopop al tractului Oravița pe profesorul institutului nostru teologic Dr. Lazar Jacob, care întrunise în sinodul electoral majoritatea absolută a voturilor.

Prelegerile la gimnaziul român din Brad se reîncep în 21 Decemvrie 1918 (9 Ianuarie 1919).

La Beiuș limbă românească. După treizeci de ani, în care guvernele ungurești prin abuz și forță, au înlocuit la liceul din Beiuș limba noastră prin cea maghiară, episcopul dela Oradea-mare, Dr. Demetriu Radu, a luat măsuri pentru a se reintroduce limba română ca limbă de propunere la această școală, ridicată cu bani românești.

Alegere de preot. Duminecă, în 11 Noemvrie a avut loc în frunțașă comună Semlac alegere de preot, în locul părintelui-protopop Dr. Patriciu Țiucra. Actul alegerii a fost îndeplinit sub conducerea P. O. D. protopop Traian Vățian. După ce P. O. D. protopop a arătat scopul întrunirii, îndemnând prin sfaturi binevoitoare pe poporeni la ordine și înțelegere reciprocă, s'a purces la votare. S'a ales cu mare însuflețire candidatul Cornel S. Vuia, întrunind majoritatea absolută: 75 de voturi. Mulțumită tactului și înțelepciunii, cu care a fost condusă alegerea, a domnit cea mai mare ordine și disciplină, făcând cinste atât alegătorilor, cât și noului ales, care a fost sărbătorit prin vui și sgomotoase aclamații. — *Un trecător.*

Francezii n'au încredere în noul guvern maghiar și austriac. Ziarul francez „Temps” scrie: Nici guvernul actual austriac nici cel maghiar nu este destul de tare, ca să putem trata pacea cu ele. Celelalte popoare din fosta monarhie sunt aliatele noastre, deci nu este nevoie de încheiat pace cu ele. Din potrivă ele în înțelegere cu noi vor încheia la timp pace cu vecinii lor austriaci și maghiari. Cât privește Germania, ea nu va avea decât să iscălească condițiile cerute de noi.

În locul al șaselea. Presa din Anglia scrie, că Germania după predarea vaselor de războiu, conform armistițiului cade în locul al șaselea ca putere maritimă.

Prada din Sârbia. Raportorul unui ziar budapestan scrie într-o corespondență din Neoplanta, între altele, următoarele: Trupele sârbești, ajunse în Neoplanta, au căutat să redobândească prada ce-au făcut-o germanii în Sârbia la retragere. Germanii luaseră cu sine cinci mii de porci, și nu-i puteau mână mai departe de Neoplanta. Soldații sârbi, cu toată dreptatea, au pus mâna pe mii de porci și i-au transportat îndărăt. Sârbii au mai găsit la trupele nemțești, ca lucruri luate din Sârbia, o mulțime de plane, mobila și mașine de treerat, saci întregi de cafea, tutun, rufărie, haine, vase de bucătărie și câte altele. Așa au făcut nemții lui Wilhelm și cu țara românească.

În Constantinopol au murit de foame peste 100.000 oameni. Ziarul francez „Petit Parisien” află din Constantinopol că acolo au murit dăna acum de foame peste 100.000 locuitori. Scumpetea este teribilă. Un chilogram de pâine costă 5 franci, un prânz 65 franci și o pereche de ghețe 1200 franci!

Renunțarea regelui Carol IV. Președintele Casei magnaților baronul Iuliu Wlassich a dat prim-ministrului Károlyi următorul autograf:

„Dela urcarea Mea pe tron m'am nuzit să măntuesc țara de războiu, la a cărui pornire nu eram părtaș. Nu voesc ca persoana mea să stea în calea dezvoltării națiunii ungare, pentru care sunt pătruns de iubire nestrămutată. Renunț prin urmare de a mai lua parte la conducerea

afacerilor de stat, și recunosc de mai nainte hotărârea, prin care Ungaria își va statori viitoarea formă de stat. Eckartsau, 13 Noemvrie 1918. Carol m. p.

Pedeapsa lui Dumnezeu. Curchil a făcu următoarea declarație cu privire la pertractările de pace: Războiul acesta va aduce pedeapsa asupra întregii națiuni germane, ca națiune păcătoasă. Fiecare german, despre care se va dovedi că a vătămat dreptul de război pe uscat și pe mare, sau s'a purtet neomenos cu prizonierii, va fi pedepsit, ca și un răufăcător, de către judecătoria militară engleză.

Fiert de rachiu. Fiecare comună, care vrea să fiarbă rachiu de prune, de comină ori de drojdii să-și aleagă un comitet, care să trimită la garda națională română din Arad, piața Ferenc Nr. 9, doi delegați Joi, 28 Noemvrie n., ca să li-se comunice modalitățile de fiert.

De ce izbucnișe revolta dela Kiel? Ziarul socialist Vorwärts scrie despre revolta flotei germane dela Kiel următoarele: Se pusese la cale un plan infernal. Flota germană avea să pornească în largul mării pentru a primi lupta cu dușmanul superior ca putere. Astfel aveau să fie jertfite toate vasele de războiu germane, numai ca să n'ajungă în mâni engleze. Acest plan ar fi costat vieața la 80 mii de marinari. Pangermanii sperau că prin asemenea mijloc să reînvie însuflețirea dela 1914. În 28 Octomvrie a. c. flota a primit în adevăr poruncă de înaintare. Marinarii au prins de veste că au să fie sacrificați tocmai în momentul când războiul eră pe sfârșite, și au hotărît să nu se supună ordinului. Zădarnic au fost arestați peste o mie dintr'înșii, revolta a crescut cu atât mai vârtos, și a ieșit biruitoare, dând naștere revoluției din Germania.

BIBLIOGRAFIE.

„**Deșteaptă-te Române**”. Imnul național de Andrei Mureșianu textul corect, a apărut în ediție separată, anume tipărit pe hârtie tare, ca să-l poată avea fiecare român la sine: Bărbați, bătrâni, juni tineri — cum zice însuși poetul — să-l cânte la ocaziuni de manifestare, c'a sosit ceasul mântuirii. **Fiind scop de binefacere, să nu întârzie nimeni a și-l comandă.** În special rog on. preoțime și on. învățători să îndemne școlarii și poporul a și-l procură. Prețul 1 coroață. Mai puțin de 10 exemplare nu se expediază. Comandele rog să se facă la *Nicolae Jugănarul*, Lugos, strada Tunei Nr. 6.

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.

Concurse.

În baza ord. Ven. Consistor Nr. 1928/B 1918 — pentru îndeplinirea parohiei de cl. I **Beznea**, protopopiatul Pesteșului, se publică concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. Casă parohială, cu intravilan de 600□. 2. Curtea bisericii în natură. 3. Două jugh pământ arător. 4. Patruzeci jugh. mici à 1200□ pășunat. 5. Birul dela 250 Nri de casă, jumătate vică cucuruz sfărmat. 6. Lemne de foc, după trebuință, aduse pe speșele proprii. 7. Stolele uzuale. 8. Pentru cinci capete de vite pășune liberă în pășunea comună. Parohia fiind de cl. primă, dela recurenți se pretinde să aibă documentele recerute pentru această clasă.

Doritorii de-a ocupa această parohie, cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Beznea, să le înainteze Prea On. oficiu protopopesc în M.-Telegd, cu observarea strictă a §-lui 33 din regulamentul pentru parohii, având datorința a se prezentă în sf. biserică din Beznea, spre a-și arată desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

In conțelegere cu: **Alexandru Munteanu**, protopresbiter.

Pentru îndeplinirea postului de paroh din **Chișirigd** (Kisürögd) se publică concurs din nou cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Parohia este de clasa a II-a.

Venitele sunt următoarele: 1. Casa parohială cu grădină, supraedificate. 2. Una sesiune pământ (32 iugh. catastr.). 3. Dreptul de pășunat și pădure ce revine după pământul parohial. 4. Bir preoțesc de fiecare număr de casă cu

pământ câte o măsură (30 litre) de grâu, iar dela cei fără pământ 30 litre cucuruz sfărmat, ori prețul curent. 5. Stolele îndatinat. 6. Intregirea dela stat, care însă parohia nu o garantează.

Contribuțiunea după pământ o va suportă jumătate parohul, jumătate biserica. Preotul va avea să catehizeze regulat, fără a pretinde ceva onorar dela parohie.

Reflectanții au a se prezentă în termenul regulamentar — cu observarea strictă a Regulamentului în vigoare — în vre-o Duminecă în sf. biserică pentru a-și dovedi capabilitatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele ajustate sunt a se adresă comitetului parohial din Chișirigd, și a se înaintă — cu documentele originale — la P. O. oficiu protopopesc ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: **Andrieu Horvath** m. p., protopopul Orăzii-mari.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** dela școala ort. română din **Ch.-Tărian** (Körös-tarján), se escrie concurs, cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Venitele sunt: 1. Bani gata dela parohie 600 cor. 2. Stolele îndatinat 50 cor. 3. Cvarțir corăspunzător, cu edificiile laterale și supraedificate, grădină (o parte a grădinei este ocupată cu materialul adunat pentru edificarea bisericeii). 4. Intregirea dela stat este asigurată. La caz de învoială reciprocă, banii gata (600 cor.) se pot schimbă în pământ și naturale.

Alesul va avea să provadă pe lângă învățământul cotidian și cel de repetiție, apoi cantoratul în și afară de biserică regulat; să instrueze elevii în cântări, să cânte cu ei în sf. biserică; să-i conducă regulat la sf. biserică și acolo să-i supravegheze.

Reflectanții vor înaintă — în termenul legal — petitele adiustate cu 1. Atestat de botez. 2. Atestat despre eventualul serviciu. 3. Atestat de moralitate. 4. Atestat referitor la miliție. 5. Diploma de învățător — la P. O. oficiu protopopesc al Orăzii-mari, prezentându-se în acest restimp în sf. biserică din Ch.-Tărian pentru a se arată poporului și a-și dovedi capabilitatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Brestovaț** (Aga) protopresbiteratul Belinț, devenită vacantă prin decedarea preotului Filip Vuia, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesie parohială, conform coalei catastrale. 2. Birul legal. 3. Stolele legale. 4. Casă parohială cu două chilii, bucătărie și supraedificate. 5. Intregirea dela stat, pentru care însă parohia nu ia asupra sa nici un angajament.

Jumătate din beneficiul expus compete văduvei rămase după preotul F. Vuia, în sensul §-lui 26 din Regulamentul pentru parohii.

Alesul e îndatorat a suportă toate dările publice după venitele ee beneficiază și a catehiză școlarii de religia gr.-or. rom. din loc, fără altă remunerație.

Parohia e de clasa a III-a.

Recurenții sunt poștiți a dovedi cvalificația recerută pentru această clasă, conform concludului sinodului eparhial Nr. 84 din 1910, având a așterne petitele adiustate cu documentele originale și cu atestat (de moralitate) despre eventualul serviciu prestat până aci, adresate comitetului parohial din Brestovaț, la Preaon. Oficiu ppresbiteral din Belinț (Belence), în termenul concursual, sub durata căruia, pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, vor avea a se prezentă în sf. biserică din Brestovaț, pentru a-și arată desteritatea în cele rituale, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificația prescrișă; iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan din Arad, să poată reflectă la această parohie.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu: **Gherasim Sârb**, ppresb.

—□—

3—3

Ultoi de vie cu rădăcină se găsec de vinzare la preotul **Petru Pelle** din **Miniș** (com. Arad). x—2